

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de gerek kamuda gerekse özel sektörde sistematik bir sorun olarak yaşanmakta olan ve özellikle sıklıkla sağlık emekçilerine karşı uygulanan ‘mobbing’in temelindeki nedenlerin araştırılarak gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa’nın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederim.

Züleyha GÜLÜM

İstanbul Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

İşyerlerinde bir veya birden fazla kişi tarafından genellikle hiyerarşik yapının kullanılarak çalışanlara yönelik gerçekleştirilen ve sistematik biçimde devam ettirilen; yıldırma, pasifize etme veya işten uzaklaştırmayı amaçlayan; mağdur edilenlerin kişilik değerlerine, mesleki durumlarına, sosyal ilişkilerine ve sağlıklarına zarar veren; kötü niyetli, kasıtlı davranışlar olarak tanımlanan ‘mobbing’ diğer adıyla psikolojik taciz Türkiye’de bir çok özel sektör ve kamu çalışanlarının maruz kaldığı ve ağır sonuçlara sebep olan bir sorundur.

Mağdurların genel kişilik haklarına, onuruna, sağlığına, sosyal yaşantısına ve yaşama hakkına doğrudan bir saldırı boyutuna ulaşabilen ve iş barışını bozan mobbingin tüm biçimleriyle incelenerek, iş müfettişleri, emek ve meslek örgütlerinin oluşturduğu bağımsız denetim birimlerince araştırılması, mobbinge ve psikolojik şiddete karşı psikolojik destek birimleri kurulması ve gerekli önleyici cezai ve hukuksal tedbirler alınması ve bu tedbirlerin biran evvel uygulanması amacıyla Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederim.

GEREKÇE

İşyerlerinde bir veya birden fazla kişi tarafından genellikle hiyerarşik yapının kullanılarak çalışanlara yönelik gerçekleştirilen ve sistematik biçimde devam ettirilen; yıldırma, pasifize etme veya işten uzaklaştırmayı amaçlayan; mağdur edilenlerin kişilik değerlerine, mesleki durumlarına, sosyal ilişkilerine ve sağlıklarına zarar veren; kötü niyetli, kasıtlı davranışlar olarak tanımlanan 'mobbing' diğer adıyla psikolojik taciz Türkiye'de bir çok özel sektör ve kamu çalışanlarının maruz kaldığı ve ağır sonuçlara sebep olan bir sorundur.

Mağdurların sağlıklarını, kişilik haklarını, onurlarını, özgüvenlerini ve özsayıgılarını zedeleyen mobbing; birçok davranış biçimiyle karşımıza çıkabilmektedir. Çalışanların kendileri ifade etmesini önlemek, onlara yokmuş gibi davranmak, bağırarak ve yüksek sesle sövmek, fiziksel saldırıda bulunmak, sürekli ve yersiz eleştirmek, yetersizlikle suçlamak, en basit olaylarda dahi yazılı savunma istemek, telefon ile sürekli aramak ve ağır bir denetime tabi tutmak, sosyal ilişkilerine ve itibarına zarar vermek, sosyal olarak dışlamak, cinsiyeti, cinsel yönelimi veya dış görünüşü dolayısıyla ayrımcılığa maruz bırakmak, asılsız söylentiler çıkarmak, gülünç duruma düşürmek, akıl hastası olduğunu isnat etmek, engeliyle alay etmek, onur kırıcı lakaplar takmak ve seslenmek, iş vermemek, işi sürekli değiştirmek, kapasitesinin üstünde ve görev tanımında bulunmayan işlerde çalışmaya zorlamak, sağlığı açısından zararlı olan işlerde çalışmaya zorlamak, sendikalı olması sebebiyle işi bırakmasına sebep olan davranışlarla yıldırma ve istifaya zorlamak gibi çalışma alanlarında iş arkadaşlarının, işveren konumunda ve hiyerarşik olarak üst konumda bulunanların iktidar alanlarını kullanarak çeşitlendirebileceği bu davranışlar mobbingin başlıca görünümleridir. Mobbinge maruz bırakılmak kişilerde baş ağrısı, mide ağrısı, halsizlik fiziksel sorunların yanında depresyon, korku hali, unutkanlık, sosyal uyumsuzluk, saldırgan davranışlar ve hatta intihara dahi sebep olabilmektedir.

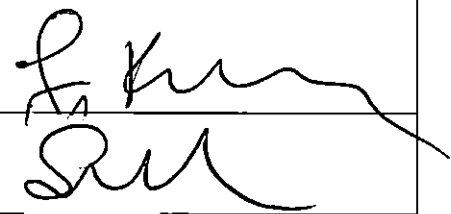
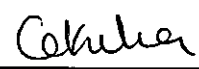
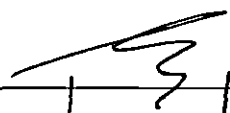
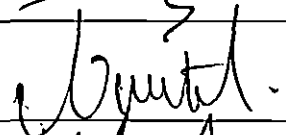
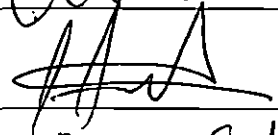
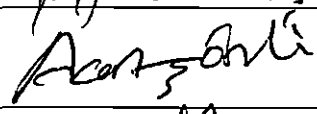
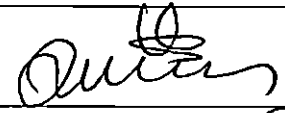
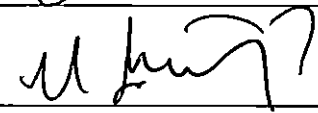
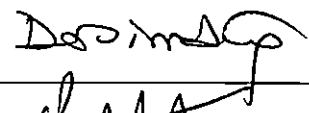
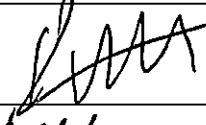
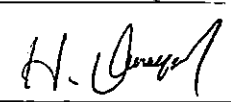
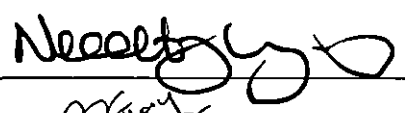
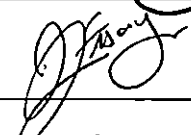
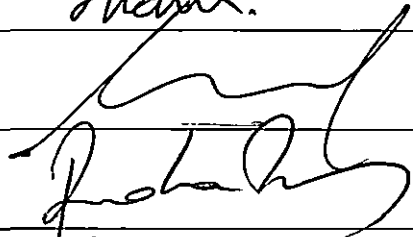
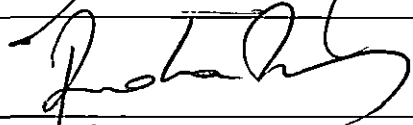
Salgın döneminde artış göstermekle birlikte özellikle sağlık emekçilerinin, asistan doktor ve hemşirelerin sıklıkla maruz kaldığı mobbing ülkede birçok intihara yol açmıştır. Geçtiğimiz günlerde Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde kalp damar cerrahi bölümünde asistan olarak çalışan Mustafa Yalçın mobbinge uğradığını belirttiği bir mektup bırakarak intihar etmiştir. Sistematik olarak mobbinge maruz kalan Dr. Güneş Günay Sezer Bartın Üniversitesi'nde Sağlık Hizmetleri Yüksekokulu'nun 5. Katından atlayarak intihar etmiştir. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi'nde pediatri asistanı olan Dr. Ece Ceyda Güdemek mobbinge uğradığını belirttiği bir not bırakarak intihar etmiştir. Diğer çalışma alanlarda da mobbinge bağlı intiharlar oldukça fazladır. Gaziantep Müze Müdürlüğü'nde sözleşmeli olarak

görev yapan Arkeolog Merve Kaçmış, müdürü tarafından yıllarca baskı ve mobbinge maruz kalmış ve intihar etmiştir. Yine Gaziantep'te İmam Hatip Ortaokulu'nda sözleşmeli öğretmen olarak çalışan Saadet Harmancı mobbinge uğradığını belirttiği bir paylaşım yaptıktan sonra intihar etmiştir. Mobbinge bağlı olarak yaşamına son veren insanların istatistiki bir verisi bulunmamakla birlikte bu sayısının oldukça fazla olduğu aşîkârdır.

Bunun yanı sıra bankalarda, sigorta şirketlerinde, plazalarda çalışanlara ve eğitim alanında öğretmenlere karşı sistematikleşen mobbing temelli yönetim anlayışları söz konusudur. Banka çalışanlarına kota doldurmak için hakarete maruz kalacağını bildiği halde günün her saatinde müşterileri aratmak, ticari kazanç elde etmek için yanıltıcı bilgiler vermeye zorlayarak banka adına iş etiğine uygun olmayan işlemler yaptırmak, 'tenzilirütbe' denilen maaşı düşürülmeden daha düşük statüde görülen ve daha çok emek harcayacağı görevlere kasti olarak getirilmek gibi biçimlerde ortaya çıkmaktadır. Üstelik mobbingin mağduriyeti işi bırakmakla son bulmamakta, mobbing sebebiyle işten çıkan veya kuruma dava açan çalışanlar 'kara listeye' alınmakta ve bu sektörde iş bulamamaktadırlar. Mobbing çalışanlarda genç yaşlarda kalp krizi, beyin kanaması ve kanser gibi çoğunlukla stresle ilişkilendirilen sağlık kayıplarına yol açmaktadır. Örneğin İstanbul'da Yapı Kredi Bankası'nda çalışan Nadide Kısa yıllarca şube müdürü tarafından ağır bir şekilde mobbinge maruz kalmış, ardından beyin kanaması geçirmiş ve yaşamını yitirmiştir.

Öte yandan mevzuatta doğrudan mobbinge ilişkin bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Yalnızca açılan bazı tazminat ve iş davalarında mobbinge atfen verilen kararlar mevcuttur. Bu da mobbinge ilişkin bir ispat hukuku sorunu yaratmakta ve mağdurların hak arayışlarını engellemektedir. Hâlbuki ağır sonuçları olan ve kişileri intihara sürükleyen mobbingin doğrudan suç olarak tanımlanması gerekmektedir ve cezai yaptırımlarla mobbing önlenmeye çalışılmalıdır.

Tüm bu sebeplerle mağdurların genel kişilik haklarına, onuruna, sağlığına, sosyal yaşantısına ve yaşama hakkına doğrudan bir saldırı boyutuna ulaşabilen ve iş barışını bozan mobbingin tüm biçimleriyle incelenerek, iş müfettişleri, emek ve meslek örgütlerinin oluşturduğu bağımsız denetim birimlerince araştırılması, mobbinge ve psikolojik şiddete karşı psikolojik destek birimleri kurulması ve gerekli önleyici cezai ve hukuksal tedbirler alınması ve bu tedbirlerin biran evvel uygulanması amacıyla Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederim.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
2	ŞEVİN GÖŞKUN	MUŞ	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
4	SIDIK TAŞ	SİİRT	
5	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
6	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
7	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
8	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	
9	MURAT SARISAÇ	VAN	
10	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
11	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	
12	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
14	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
15	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
16	OYA ERSOY	İSTANBUL	
17	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
18	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
19	RIDVAN TURAN	MERSİN	
20	SAİT DEDE	HAKKARİ	